

ANTIRASISTISK MANIFEST

Sosialistisk Ungdom

Vedtatt av Sosialistisk Ungdoms 30.ordinære landsmøte 25. Juni 2024.

Innholdsfortegnelse

Ordliste	2
Del 1 En felles kamp	4
Rasisme og rasifiseringsprosessen	4
Hatpyramiden	5
Norge- en rasistisk stat	6
Rasismen fortsetter	7
Del 2 Sosialisme	8
En global arena for ulikhet og diskriminering	8
Forskjells-Norge	10
Politisk marginalisering	10
Politiet og voldsmonopolet	11
I møte med institusjoner	12
Del 3 Feminisme	14
Interseksjonalitet	14
Hvit feminisme	15
Menns vold mot kvinner	15
Skjønnhetstyranniet	17
Del 4 Miljørasisme	18
Urfolks naturforvaltning	18
Grønn kolonialisme	19
Klimarettferdighet	20
Urban miljørasisme i Norge	20
Del 5 Høyreekstreme krefter	21
Høyreekstremisme og høyrepopulisme	21
Religiøs rasisme	22
Innvandring og integrering	23
Woke og anti-woke	24
Omvendt rasisme	25
Del 6 Antirasistiske verktøy	26

Ordliste

Assimilering: Når en stat forsøker å gjøre en minoritetsgruppe mest mulig lik majoritetsbefolkningen.

Colorism: Diskriminering basert på hudtone. Favorisering av mennesker med lysere hudtone over de med mørkere hudtone.

Det globale sør/det globale nord: Inndeling av verden i et globalt sør og et globalt nord. Det globale nord referer til Europa og Nord-Amerika, mens det globale sør referer til Latin-Amerika, Asia og Afrika.

Deregulering: Fjerning, reduksjon eller forenkling av restriksjoner i økonomiske aktiviteter

Eurosentrisme: Holdninger, ideer og ideologier som setter Europa og det europeiske i sentrum av en diskusjon eller som en målestokk.

Fascisme: Fascisme er politiske ideologier som legger sterk vekt på nasjonens betydning og enhet, i tillegg til et autoritært, førerbasert og diktatorisk styre innad og en imperialistisk holdning utad.

Folkemord: Drap eller voldelige handlinger mot en nasjonal, etnisk, rasemessig eller religiøs gruppe med hensikt å ødelegge den helt eller delvis.

Fornorskning: Prosesser der målet er at urfolk og andre nasjonale minoriteters språk og kultur blir erstattet med det norske språk og kultur.

Frihandel: Handel mellom stater uten tollrestriksjoner eller hindringer.

Hegemoni: en situasjon der en eller flere stater har en dominerende stilling over andre stater.

Høyrepopulisme: Politisk bevegelse som fremmer nasjonalistiske og konservative verdier, ofte med innvandringsfiendtlig politikk.

Interseksjonalitet: Beskrivelse av hvordan ulike former for undertrykkelse samvirker.

Internaliserte fordommer: Tro eller handling basert på negative tanker eller stereotyper om enkeltpersoner eller grupper, selv om man ikke er klar over det.

Kanselleringskultur: Strategi for å ekskludere det som ansees som umoralsk eller forkastelig, ofte sett på sosiale medier.

Mikroaggresjoner: Mindre handlinger eller uttalelser som er rasistiske og oppleves som krenkende av den rasifiserte.

Postkolonialisme: Teoretisk tilnærming som analyserer konsekvensene av kolonialisme og imperialisme, og søker å avdekke maktstrukturer og ulikheter.

Privatisering: Overføring fra offentlig til privat eiendom eller drift.

Rasifiserte: Grupper og enkeltpersoner som utsettes for rasisme.

Segregering: Segregering er en praksis hvor forskjellige grupper i samfunnet, vanligvis basert på etnisitet, religion eller sosioøkonomisk bakgrunn, blir holdt adskilt fra hverandre.

Sentrum/Periferi: Marxistisk inndeling av verden med et dominerende sentrum og en marginalisert periferi. Senteret består av Nord-Amerika og Europa, og periferien består av Latin-Amerika, Afrika og Asia, og peker på det hierarkiske forholdet mellom dem. (Brukes også nasjonalt, for eksempel om by og distrikt.)

Sosial dumping: At arbeidstakere, ofte utenlandske, har dårligere lønns- og arbeidsvilkår enn det som er normalt for samme type arbeid.

Systemisk rasisme: System som diskriminerer basert på hudfarge, religion og etnisitet.

Nyliberalisme: Nyliberalisme er en samlebetegnelse for økonomiske og politiske ideer om at samfunnet bør styres i stor grad av markedsøkonomiske prinsipper.

Del 1 En felles kamp

Sosialistisk Ungdom er en organisasjon som aktivt kjemper mot all undertrykkelse og urettferdighet. Derfor er vi antirasister. Målet til SU er å skape et samfunn der alle har like muligheter. For å oppnå et slikt samfunn må vi anerkjenne at systemisk rasisme eksisterer og at dette har alvorlige konsekvenser. Rasisme er en av de mest undertrykkende strukturene i samfunnet, og som antirasister er vi forpliktet til å aktivt kjempe mot denne urettferdigheten. Hele SU skal ta del i kampen, uavhengig av om man selv har blitt utsatt for rasisme eller ikke.

Rasisme og rasifiseringsprosessen

SU definerer rasisme som diskriminering basert på etnisitet, kulturelt opphav, hudfarge og/eller religion. Rasisme er også en maktstruktur som skaper tydelige menneskelige hierarkier, der ideen om hvithet og eurosentrisme står sentralt. Rasisme kommer til uttrykk gjennom mange former - alt fra fordomsfulle kommentarer i hverdagen til ekstreme voldshandlinger og folkemord. Diskriminering, fordommer og stereotyper opprettholder denne maktstrukturen.

Én form for rasisme er hverdagsrasisme. Det kan skje når som helst, og gjerne i helt vanlige samtaler. Slike kommentarer har ofte ikke rasistisk hensikt, men bidrar likevel til å fremmedgjøre personen som mottar dem. Slengbemerkinger eller små fordomsfulle og fiendtlige kommentarer er eksempler på hverdagsrasisme. Disse er gjerne diskré nok til at vi nøler med å reagere, men etterlater likevel den som rammes med en dårlig følelse. Den samlede konsekvensen av mange små aggresjoner - såkalte mikroaggresjoner - kan være ødeleggende for selvtillit og psykisk helse.

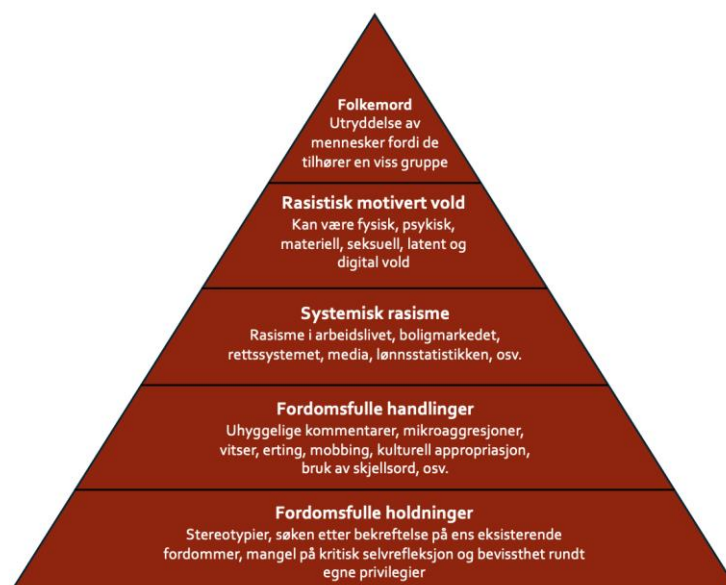
En annen, svært vanlig måte rasisme kommer til uttrykk på, er gjennom lover, normer og regler som skjevt påvirker personer i samfunnet. Dette kalles systemisk rasisme. Slik rasisme er strukturell, og den forsterker forskjeller mellom grupper basert på faktorer som for eksempel etnisitet. Et eksempel på dette er at det er mange flere som bruker ulovlige rusmidler på Oslo vest enn på Oslo øst. Likevel blir ungdom på østkanten, hvor det bor flere rasifiserte, oftere stoppet i tilfeldig kontroll enn ungdom på vestkanten. Politibetjenten er ikke nødvendigvis aktivt rasist, men på grunn av fordommer satt i system blir ungdommene systemisk forskjellsbehandlet. Systemet er satt sammen slik at rasifiserte i praksis ikke har like rettigheter. SU mener at det krever dyptgripende samfunnsendringer for å avskaffe rasisme. Antirasisme handler ikke bare om holdningene til hver enkelt person, men krever et helt samfunn som står opp mot rasisme og bryter ned disse strukturene.

Prosesen som ligger bak at mennesker tillegges ulik verdi basert på etnisitet, kulturelt opphav, hudfarge og/eller religion kalles *rasifiseringsprosessen*. Begrepet refererer til den sosiale prosessen der visse grupper underordnes og tilskrives negative egenskaper basert på deres identitet - de *rasifiseres*. Dette brukes deretter for å rettferdiggjøre ekskludering og undertrykkelse. Samtidig som rasisme skaper rasifisering, er rasifisering også en forutsetning for rasisme. Rasisme og rasifisering henger altså sammen.

Begrepet "rasifiserte" brukes til å beskrive grupper og enkeltpersoner som utsettes for rasisme. Dette er et viktig begrep fordi det setter de som utsettes for rasisme i fokus, i motsetning til begreper som ikke-hvit, som utgår fra hvithet som norm. Begrepet peker også tydelig på at konseptet 'rase' ikke er biologisk eller ekte, men heller en rasistisk konstruksjon. Stereotypier og fordommer mot rasifiserte grupper er ofte negative, men også når det tilegnes grupper positive karakteristikk er det en skadelig generalisering. Det hindrer rasifiserte å eksistere som individer, og tilegner større grupper samme egenskaper.

Hatpyramiden

Når vi snakker om rasisme, er det viktig å anerkjenne at ekstreme, voldelige og rasistiske handlinger ikke oppstår ut av ingenting. Hatpyramiden illustrerer hvordan fordomsfulle holdninger leder til fordomsfulle handlinger, som videre blir satt i system. Folkemord, rasistisk motivert drap og vold er avhengige av de andre leddene i hatpyramiden. Folkemord oppstår ikke uten at de tidligere stegene allerede eksisterer i samfunnet. Dette så vi tydelig i tiden før andre verdenskrig, der politikere og samfunnet som helhet normaliserte stereotypier og fordommer mot jøder. Dette bidro til å redusere terskelen for å umenneskeliggjøre jødene som et folk. Resultatet ble folkemordet Holocaust, den ytterste konsekvensen av rasisme.

Norge - en rasistisk stat

Ofte møtes antirasister med argumenter om at det ikke finnes rasisme i Norge. Slike argumenter viser klart at det er en mangel på kunnskap. Norsk samtid og historie er full av rasistiske hendelser, politikk og lovgivning. Danmark-Norge drev for eksempel aktivt med slavehandel og med slaveplantasjer i Dansk Vestindia. Slavehandel, transport og inntekter fra slavenes produksjon på plantasjer bidro til økonomisk oppsving og industrialisering i Vest-Europa. Man regner med at cirka 86 000 slaver ble fraktet over Atlanterhavet på dansk-norske seilskip mellom 1660 og 1803. Mange nordmenn deltok aktivt, og store formuer bygget seg opp i Norge fra slaveriet. Ideen om at alt skjedde fra København er en myte.

"Løsgjengerloven" er et tydelig eksempel på rasisme i norsk lov. Loven ble vedtatt i 1900, fordi man så på «omstreifere» – i all hovedsak rom- og romanifolk – som et problem. De som ble sett på som i stand til å jobbe hadde heller ikke rett til søke økonomisk hjelp på grunn av denne loven. "Omstreifere" ble definert som folk som ikke bidro til samfunnet, og loven gjorde at de kunne bli satt i tvangsarbeid. På arbeidskolonien Svanviken på Nordmøre, som var åpen fra 1908 til 1989, var det totalt 990 barn og voksne med romanibakgrunn.

Et annet viktig eksempel på vår rasistiske historie er den norske stats brutale behandling av samer, og de nasjonale minoritetene, kvener/norskfinner, jøder, skogfinner, norsk romfolk og romanifolk. Allerede fra middelalderen foregikk det en kolonisering av samiske områder og kristent misjonsarbeid blant samene, men fra 1850-tallet til 1960-tallet hadde Norge en målrettet fornorskingspolitikk mot samene. Målet med fornorskingspolitikken var tvungen assimilering. Norske myndigheter forfulgte og hindret også kulturen til andre nasjonale minoriteter. Et av de verste politiske tiltakene var tvangssterilisering av romfolk. Det er anslått at over 300 romkvinner ble sterilisert fra og med 1930-åra til 1970-åra.

Den norske befolkningen har liten kunnskap om vårt urfolk og våre nasjonale minoriteter. En av hovedårsakene er at det ikke undervises nok om deres historie og kulturarv i norske klasserom. Når man først lærer noe om urbefolkning og de nasjonale minoritetene, lærer man som oftest bare om fornorskingspolitikken. Selv om dette er viktig, er det også essensielt å lære om annen historie og kultur. Urfolkets og de nasjonale minoritetenes historie er mer enn bare fornorskingspolitikken.

Rasismen fortsetter

Resultatet av fornorskingspolitikken i Norge er betydelig og vedvarende. I 2023 la Sannhet- og forsoningskommisjonen frem en rapport som viser at en av de mest omfattende konsekvensene av denne politikken er tapet av kvensk, skogfinsk og samisk språk. Selv om det pågår initiativer for å få tilbake språkene, lider dette arbeidet av utilstrekkelige ressurser. Mangelen på lærere og språkarbeidere som behersker blant annet samisk, er en direkte konsekvens av den brutale historien og utgjør en betydelig belastning for urbefolkningen i dag. I tillegg til mangelen på lærere og språkarbeidere, gjør også skammen som ble påført, og fortsatt er knyttet til, bruk av minoritetsspråkene at språk stadig går tapt.

Samer, kvener/norskfinner, romer, romanifolk, jøder og skogfinner møter fordommer og rasisme. Rasisme påvirker samer og nasjonale minoriteter negativt i møte med institusjoner, i klasserom, på gata og på digitale plattformer. Mangelen på kunnskap i storsamfunnet er et alvorlig problem, og er grobunn for hets, diskriminering og hat. For å omtale psykologiske skadevirkninger som henger sammen med historiske traumer knyttet til fornorskningen, kan vi bruke begrepet «fornorskningssår», altså sår etter fornorskningen. I dag er det fortsatt behov for økt kunnskap og større forståelse for hvordan disse traumene har hatt, og fortsatt har, en negativ påvirkning.

Kommisjonen, som er nevnt tidligere, avdekker også en rekke kunnskapshull når det gjelder fornorskningssår. Det mangler særlig kunnskap om kommunenes tilbud av likeverdige tjenester til den samiske, kvenske/norskfinske og skogfinske befolkningen, og erfaringen med disse. Skogfinner, kvener/norskfinners helsetilstand har i alt for liten grad blitt undersøkt. Det er kritisk at vi tetter disse hullene, slik at den norske urbefolkningen kan motta tjenester, som skole og helse, på lik linje med majoritetsbefolkningen.

Når vi snakker om rasisme så er det viktig å se det i sammenheng med hendelser fra historien. Det er bare da vi kan gjenkjenne hvordan rasistiske strukturer ser ut i dagens samfunn. Dette er tydelig når vi ser på den rasismen som norsk urbefolkning og nasjonale minoriteter møter i dag. Det holder ikke å kun formelt endre lovverk. For at vi skal sikre at undertrykkelsen av den norske urbefolkningen og de nasjonale minoritetene ender så må vi aktivt introdusere tiltak og lover som sikrer dem de samme rettighetene og frihetene som majoritetsbefolkningen. Det er bare slik vi kan gå videre fra fornorskningen, og bryte ned de rasistiske strukturene som eksisterer i dag.

Del 2 Sosialisme

En global arena for ulikhet og diskriminering

Den koloniale arven har etterlatt dype og langvarige sår i det globale økonomiske landskapet. Gjennom århundrer med kolonialisme har rasifiserte over hele verden blitt undertrykt, tatt utbytte av og fratatt sine rettigheter av koloniherrer. De bygget opp egne økonomier på bekostning av koloniene. Ressursene til rasifiserte ble plyndret uten rettferdig kompensasjon, og deres kulturelle og økonomiske kapital ble utnyttet til fordel for makthaverne. I dag dominerer eurosentrismen global økonomisk og politisk tenkning.

I tillegg til å bli tvunget til å gi fra seg sine naturlige ressurser, ble rasifiserte tvunget til å arbeide under urettferdige forhold, ofte uten noen form for lønn eller mulighet til å nyte godene av den økonomiske aktiviteten de bidro til. Gjennom retorikk der man snakket om å "sivilisere" land i det globale sør, ble også kultur, språk og tradisjoner undertrykt og latterliggjort av kolonimaktene. Disse utfordringene eksisterer fremdeles i dag. Slik er det globale økonomiske systemet en arena for ulikhet og diskriminering.

Det globale økonomiske systemet er preget av en sentrum-periferi-relasjon, der de tidligere kolonimaktene og de økonomisk mektigste landene har inntatt en dominerende posisjon. Samtidig blir tidligere kolonier ofte redusert til rollen som leverandører av råvarer og billig arbeidskraft. Denne asymmetriske relasjonen har gjennom generasjoner ført til strukturelle urettferdigheter. Mens sentrum drar nytte av billig arbeidskraft og tilgang på ressurser fra periferien, har befolkningen i perifere land blitt utnyttet, uten rettferdig kompensasjon eller mulighet til å dra nytte av egen verdiskaping. Denne historiske ulikheten har skapt og opprettholdt et system med dype sosioøkonomiske kløfter der rasifiserte ofte befinner seg i de mest marginaliserte posisjonene, både nasjonalt og globalt. Selv om Norge ikke er en tidligere kolonimakt, kommer Norge sin rolle som land i imperialsentrumet til syne både ved lukrative handelsavtaler med andre land i imperialsentrumet, og at Norge driver direkte imperialisme ved at Statens Pensjonsfond Utland vokser på utnyttelse og krigføring i imperialperiferien.

Fra og med 80-tallet har nyliberalistiske institusjoner som Det internasjonale pengfondet (IMF) og Verdensbanken preget det globale økonomiske landskapet. Deres påvirkning på land i det globale sør har spilt en sentral rolle i å videreføre ulikhet og urettferdig avhengighet. Deres

politikk og betingelser for økonomisk støtte har ofte vært preget av et vestlig hegemoni som har neglisjert behovene og utfordringene til rasifiserte. Det globale kapitalistiske systemet fortsetter en kolonihistorie, om så gjennom mer skjulte verktøy. Nyliberalismen, med sitt fokus på deregulering, privatisering og frihandel, har forsterket de strukturelle og rasistiske ulikhetene i det globale økonomiske systemet. Deregulering har ført til en reduksjon i statlige inngrep av økonomiske aktiviteter. Det har gitt store selskaper, som multinasjonale selskaper og finansinstitusjoner, mer makt. Mens dette har blitt presentert som en måte å fremme økonomisk vekst og effektivitet, har det i realiteten ført til svekkelse av arbeidsrettigheter, økt risiko for miljøskader og økt maktforskjellen mellom store selskaper og vanlige borgere i det globale sør.

Privatisering, en annen sentral del av nyliberalismen, er overføringer av offentlige ressurser og tjenester til private selskaper. Mens tilhengerne av privatisering hevder at dette fører til økt effektivitet og innovasjon, har det også resultert i økende sosiale ulikheter og redusert tilgang til essensielle tjenester som helsevesen, utdanning og infrastruktur for sårbare og marginaliserte samfunnsgrupper. På grunn av at tilbud som tolk og norskopplæring er under det offentlige, og at rasifiserte er overrepresentert i statistikker om fattigdom og arbeidsledighet, får privatiseringen av offentlige velferdstjenester en skjev og rasistisk effekt.

Frihandel, den tredje hovedkomponenten av nyliberalismen, har ført til en liberalisering av handelsgrenser og en økt integrasjon av globale markeder. Mens dette har ført til økt handel og økonomisk vekst på makronivå, har det også bidratt til å forsterke ulikheter mellom land og regioner. Tidligere kolonier og deres økonomier blir tvunget til å konkurrere på urettferdige vilkår i en globalisert økonomi, blant annet gjennom de internasjonale nyliberalistiske institusjonene Det internasjonale pengefondet (IMF) og Verdensbanken. Det internasjonale pengefondet (IMF) styres på en udemokratisk måte som gir land som USA og Storbritannia stor dominans, og dessuten tvinges effektivisering og privatisering på medlemslandene. Verdensbanken skal ha som formål å bekjempe fattigdom og gi økonomisk vekst i imperialperiferien, men opererer i stor grad med lån som fører til økonomisk avhengighet og økonomisk usikkerhet. Slike institusjoner er urettferdige, udemokratiske og forsterker den koloniale arven med store forskjeller i den globale økonomien. Dette har ført til økende fattigdom og sosial uro.

Det er på høy tid å erkjenne at det globale økonomiske systemet er dypt rotfestet i diskriminering og undertrykkelse av rasifiserte over hele verden. Vi krever en rettferdig omfordeling av de globale ressursene.

Forskjells-Norge

De stadig økende forskjellene i Norge går hardest ut over rasifiserte. Vi ser at rasifiserte er overrepresentert i statistikker om fattigdom og arbeidsledighet. I tillegg har mange rasifiserte i Norge flyktet fra krig og utrygghet, som er resultater av det kapitalistiske systemet. Som sosialister vet vi at fattigdom ikke handler om individene, men om systemet. Norge er et kapitalistisk samfunn, og et kapitalistisk samfunn vil alltid diskriminere. Kapitalismen legger opp til og forsterker hierarkier, og i dens rasistiske struktur taper rasifiserte. Arbeidsmarkedet er preget av internaliserte fordommer mot rasifiserte. Det kan være spesielt vanskelig for rasifiserte å få jobb, blant annet fordi mange mangler nettverk. Boligmarkedet, spesielt det private leiemarkedet, gjør det også utfordrende for rasifiserte å finne et sted å bo.

Som følge av økonomiske forskjeller er de store byene i Norge segregerte. Det er tydelige forskjeller på områder der økonomisk velstående bor, og der arbeiderklassen bor. Det rasistiske boligmarkedet åpner opp for at en skal samle alle rasifiserte i enkelte deler av byen. Denne utviklingen har sterke klasseaspekter ved seg, og viser at antirasistisk kamp også må være klassekamp. Det kapitalistiske systemet driver frem forskjeller og fører mange rasifiserte inn i fattigdom. Markedskreftene kan ikke være styrende i boligmarkedet og arbeidsmarkedet, og derfor trenger vi antirasistisk regulering.

Lenge har storsamfunnet brukt en retorikk rundt rasifiserte og fattigdom med en nyliberalistisk og individualistisk kjerne. Som sosialister angriper vi alltid problemer i samfunnet ved å se på dem som systemsvikter. Det at rasifiserte er overrepresentert i fattigdomsstatistikker, kan aldri forklares med kultur eller identitetsmarkører, men ulikhetene i samfunnet kan derimot forsterke denne tendensen. Kultur og identitetsmarkører som forklaringer på fattigdomsstatistikker er forklaringer som bygger på rasistiske tankemåter. SU må være en sterk stemme som peker på at systemet er problemet. Norge trenger sterk, antirasistisk og sosialistisk politikk som tydelig peker på at fattigdom må bekjempes på systemnivå, ikke på individnivå.

Politisk marginalisering

Politisk marginalisering av rasifiserte er en utfordring som går til roten av demokratiske prinsipper og idealer både nasjonalt og globalt. Globalt møter rasifiserte ofte systemiske barrierer som begrenser deres evne til å delta på lik linje i demokratiske prosesser og institusjoner. For eksempel i USA hvor det i mange stater ikke settes opp nok valglokaler i rasifiserte områder, og i Norge hvor det er krav om norsk statsborgerskap for å få stemme i

stortingsvalg. Disse barrierene inkluderer blant annet underrepresentasjon i politiske organer og diskriminerende valglovgivning. Vi ser dette tydelig i Norge når rasifiserte konsekvent er underrepresenterte i alle folkevalgte organer, og områder hvor rasifiserte bor har den laveste valgdeltakelsen. På globalt nivå gjenspeiles politisk marginalisering av rasifiserte gjennom urettferdige internasjonale strukturer og beslutningsorganer som ikke tar hensyn til deres behov og perspektiver. Et eksempel på dette er FNs sikkerhetsråd, der nesten alle de faste medlemslandene med vetorett er tidligere kolonimakter.

Mangelen på politisk representasjon fører til at perspektiver og interesser til rasifiserte ikke blir tilstrekkelig adressert i politiske beslutninger, noe som forsterker marginalisering og undergraver tilliten til demokratiske institusjoner. I tillegg er det større sjanse for at rasifiserte, og da særlig kvinner, vegrer seg fra å uttale seg fordi de har større sjanse for å få hets og dødstrusler. Det gjør at ikke alle kan delta i den offentlige debatten på lik linje, og det er et demokratisk problem. SU krever et bredt spekter av politiske, sosiale og økonomiske reformer som arbeider for å skape et mer rettferdig og inkluderende samfunn der alle stemmer blir hørt og respektert.

Politiet og voldsmonopolet

Politiet er en borgerlig institusjon som historisk ble etablert for å beskytte interessene til overklassen, spesielt mot potensielle trusler fra arbeiderklassen. Politiet har sterke koloniale røtter, og bygger på ideer om statlig voldsmonopol og undertrykkelse. Politiet og voldsmonopolet representerer en form for maktutøvelse som ofte er preget av ulikheter, urettferdighet og systemisk undertrykkelse.

Selv om Norge ofte blir sett på som et land med en lav kriminalitetsrate og høy grad av tillit til politiet, er politivold et reelt problem også her. Politivold er unødvendig eller overdreven bruk av makt eller vold fra politiets side i interaksjon med borgere. Dette kan inkludere fysiske overgrep, misbruk av makt og autoritet, og til og med dødsfall som følge av interaksjoner med politi. Rasifiserte er overrepresentert blant ofrene for politivold. Dette er på grunn av den eksisterende strukturelle ulikheten og diskriminering fra politiets side.

I tillegg blir rasifiserte ungdom mest stoppet på tilfeldig kontroll. Derfor vil en kvitteringsordning være et nyttig verktøy for å sikre ansvarlighet for politiet. En slik ordning vil kreve at politiet registrerer og dokumenterer alle tilfeller der personer blir stoppet og kontrollert av politiet, og at personen som blir stoppet kan motta en kvittering på at det har skjedd.

Mange rasifiserte grupper har lav tillit til politiet. Dette er fordi politiet historisk har stått på feil side under mange av deres frigjøringskamper. Under demonstrasjoner initiert og gjennomført av rasifiserte grupper, som Fosen-aksjonene, BLM-demonstrasjonene og Alta-aksjonen, er det politiet som får i oppdrag å stoppe og tie demonstrantene. I stedet for å utøve unødvendig vold og maktmisbruk, burde politiet bruke sine ressurser på å forebygge, bekjempe og etterforske hatkriminalitet og bidra til et samfunn uten hat og diskriminering. Politiet burde heller vært en trygg institusjon rasifisert ungdom som har blitt utsatt for hatkriminalitet kan oppsøke, og ikke en institusjon man skal frykte.

Det viktigste tiltaket vi kan innføre for at rasifiserte ikke skal trenge å være redde for politiet er å øke kunnskapen i politiet, gjennom å prioritere fag som fokuserer på mangfoldskompetanse og gjennomgående kursing om hvordan politiet møter rasifiserte. Det er viktig at politiet gjenspeiler mangfoldet i samfunnet det tjener. I dag foregår det en aktiv bortvelgelse av norske borgere med «tilknytning til andre land», fordi de ikke blir sikkerhetsklarert. Dette er et problem som hindrer rasifiserte fra å søke seg til Politihøgskolen. I tillegg er det mange som ikke er klar over dette hinderet som ender opp med å søke seg inn bare for å måtte hoppe av eller stå igjen uten reelle karrieremuligheter. Slik mister vi mange kompetente mennesker som kan være med på å skape et politi for alle. I vurderingen av sikkerhetsklareringer er det viktig at det gjøres individuelle vurderinger med høy kvalitet, slik at man får et mer mangfoldig politi og at ingen opplever usaklig diskriminering. Slik kan politiet bli en sterkere støttespiller for rettferdighet og trygghet for alle borgere, samtidig som tilliten mellom politi og rasifiserte grupper gjenoppbygges.

I møte med institusjoner

Rasisme gjennomsyrrer alle samfunnsinstitusjoner. Vi ser blant annet dette i helsesektoren, utdanningssystemet og i forvaltningen av velferdsstaten. Mange rasifiserte opplever en systemisk urettferdighet som hindrer dem i å få lik tilgang til nødvendige ressurser og tjenester. Denne urettferdigheten forsterkes av strukturelle faktorer som sjeldent blir utfordret, eller til og med aksepteres som uunngåelige. Det er først når vi identifiserer og utfordrer disse utfordringene, at vi kan bevege oss mot et mer rettferdig og inkluderende samfunn for alle.

Rasisme i helsesektoren er et ekko av bredere samfunnsstrukturer som marginaliserer og utelukker de mest sårbare gruppene. I helsesektoren møter for eksempel papirløse flyktninger en vegg av systemisk rasisme. Deres status som papirløse hindrer dem i å få nødvendig helsehjelp, selv i tilfeller der det dreier seg om livsviktige behandlinger. Man ser i tillegg at noen kommuner og fylkesting aktivt velger å ikke tilby helsehjelp til papirløse, eller tar vekk

tilbud for å spare penger. Profitt velges over rasifisertes helse. Dette utgjør en alvorlig trussel mot deres helse og velvære og understreker behovet for å avskaffe diskriminerende praksiser som nekter dem tilgang til gratis medisinsk behandling. For å motvirke denne diskriminerende praksisen burde papirløse få d-nummer slik at de kan få tilgang på helsehjelp.

Samtidig påvirker rasisme og diskriminering den psykiske helsen til rasifiserte. Mange rasifiserte opplever minoritetsstress. Minoritetsstress er en teori som forklarer den økte forekomsten av psykiske og fysiske utfordringer blant rasifiserte grupper, sammenlignet med majoritetsbefolkningen. Dette gjelder blant annet lidelser som angst, depresjon, høyt blodtrykk og kardiovaskulære sykdommer. Minoritetsstress teorien begrunner den økte forekomsten av disse utfordringene med vedvarende diskriminering og marginalisering. Dette stresset legger en ekstra byrde til en allerede sårbar gruppe, og kan føre til alvorlige psykisk helseplager som angst, depresjon og posttraumatisk stresslidelse. Derfor er det viktig at vi sikrer tilgjengelighet av psykologisk støtte og terapi for rasifiserte som opplever minoritetsstress. Samtidig vet vi at økonomisk situasjon har en klar sammenheng med psykisk helse, risiko for sykdom og seriøse helseutfordringer. Rasifiserte som lever i fattigdom er derfor særlig utsatt for helseplager. Å bekjempe rasisme er ikke bare et spørsmål om rettferdighet, men det er også en helt nødvendig forutsetning for å sikre en god psykisk og fysisk helse for alle.

For mange rasifiserte blir skolen deres første møte med rasisme. Vi vet at det finnes en utbredt og normalisert rasisme i norske klasserom og skolegårder. Samtidig gir ikke det norske utdanningssystemet elever verktøy til å gjenkjenne og slå ned på det. I tillegg ser vi store mangler på mangfoldsundervisning i lærerutdanningen. Dette gjør at lærere heller ikke har verktøyene de trenger for å håndtere rasismen som oppstår mellom elever på skolen. Det er heller ikke satt personlige krav til lærere som omhandler deres egne rasistiske holdninger. En konsekvens av dette er at det i dag er mange lærere som aktivt ignorerer rasisme i klasserommet, og selv utøver rasisme mot rasifiserte elever. Skolesystemet må ta hensyn til at ulike elever har ulik bakgrunn, og har som mål at alle skal ha like muligheter. For eksempel har hjemmelekser oftere en negativ og rasistisk konsekvens for elever med innvandrerbakgrunn, fordi ens foreldres norskkunnskaper og utdanning sterkt påvirker elevers mulighet til å gjøre leksene de får. Skolen skal være en arena for sosial utjevning, og ikke forsterke at utdanning, inntekt og norskkunnskaper går i arv, slik det dessverre er i dag. For eksempel har hjemmelekser oftere en negativ konsekvens for elever med innvandrerbakgrunn. Lekser kan ha en rasistisk effekt, fordi ens foreldres norskkunnskaper og utdanning sterkt påvirker elevers evne til å gjøre leksene de får.

Karakterbasert opptak fører til segregerte skoler. I mange norske byer ser vi at barn fra familier med høyere utdanning velger vekk skoler med dårlig rykte der mange med arbeiderklasse- og rasifisert bakgrunn går. Vi vil at skolen skal være et sted der elever med ulik bakgrunn møtes. Inntaksordningen til videregående opplæring må gi alle elever et likeverdig tilbud, og må sørge for å motvirke segregeringen vi ser i skolesystemet. Også innad på skoler fører isolerte mottaksklasser til en videre segregering mellom elever som nylig har flyttet til Norge og de som er oppvokst her. Skolene bør tilrettelegge for mer samarbeid og inkludering mellom mottaksklasser og andre klasser.

En av de viktigste institusjonene vi har for å holde barn trygge er barnevernet, men også her skinner rasistiske strukturer gjennom. Noe som igjen fører til lav tillit til barnevernet i mange rasifiserte miljøer. Noen familier opplever direkte rasisme fra barnevernet, mens andre opplever strukturell rasisme fordi systemet ikke godt nok ivaretar rasifiserte barn og foreldre. Dette kan føre til at foreldre blir fratatt barn uten tilstrekkelig faglig grunnlag, eller at barn ikke får hjelpen de trenger. Saker som involverer rasifiserte barn har kortere saksbehandlingstid og gjør det vanskelig for foreldre eller andre voksne i situasjonen å få den informasjonen de trenger. For at en institusjon som barnevernet skal kunne gjøre jobben sin på en trygg måte, er det helt avgjørende at de involverte partene har god kommunikasjon. Dette settes det ikke av nok midler til. Mange rasifiserte opplever en språkbarriere og at de ikke får tilgang på den informasjonen de trenger for å møte barnevernet.

Alle barn har like stor rett til å beskyttes mot omsorgssvikt, vold og overgrep. Og alle har like stor rett til familieliv. For å ivareta dette må barnevernet ha flerkulturell kompetanse. Barnevernet trenger en mer mangfoldig sammensetning av ansatte. Det er også behov for mer mangfold blant fosterhjem, slik at barn som plasseres i fosterhjem har bedre muligheter for å ivareta sin kultur og identitet. Det aller viktigste for rasifiserte barn er det samme som for alle barn i møte med barnevernssystemet: å bli hørt, og få reell medvirkning over sitt eget liv. Vi krever et barnevern fritt for fordommer.

Del 3 Feminisme

Interseksjonalitet

Kimberlé Crenshaw er kjent for å ha etablert begrepet interseksjonalitet. Begrepet brukes til å beskrive den doble diskrimineringen av rasisme og sexisme som svarte kvinner i USA møter. Denne interseksjonelle analysen bruker vi også når vi snakker om hvordan rasifiserte kvinner i

Norge undertrykkes av flere faktorer. Hvite kvinner vil ikke kjenne seg igjen i utfordringene rasifiserte kvinner opplever eller utsettes for. Som radikalfeminister må vi anerkjenne at vi kjemper en felles kamp mot patriarkatet, at kampen ser ulik ut i forskjellige deler av verden, og at utfordringene manifesterer seg ulikt hos rasifiserte og hvite kvinner.

Hvit feminisme

Den første bølgen med feminisme handlet i stor grad om å frigjøre hvite overklassekvinner. Denne 'hvite' feminismen bar preg av et liberalfeministisk tankegods om at alle kvinner må frigjøre seg selv. Et eksempel på dette i dag er debatten rundt hijab. Mange rasifiserte kvinner blir anklaget av liberalfeminister om å fremme et kvinnefiendtlig tankegods. Dette er tydelig basert på fordommer og ikke på teologisk og kulturell kunnskap, og fører til en "vi vet bedre" holdning.

Da den radikalfeministiske bølgen kom noen tiår senere bar den med seg tanken om at vi kjemper en felles kamp. Den radikale feministiske bølgen fokuserer på å motvirke strukturer av undertrykkelse, og imperialistiske maktforhold. På globalt nivå bidrar imperialisme til å opprettholde patriarkalske strukturer. Som radikalfeminister og antiimperialister står vi i solidaritet med kvinner globalt. Vi ser allikevel at det forekommer miljøer som kaller seg radikalfeministiske, men som samtidig er ekskluderende overfor flere grupper, blant annet rasifiserte kvinner. Konsekvensene av dette er at rasifiserte kvinner opplever en usynliggjøring av deres utfordringer. Som radikalfeminister har vi ansvar for å se at denne formen for feminisme ikke hører hjemme i vår bevegelse.

I stedet for å snakke på rasifiserte kvinners vegne, bør vi som bevegelse heller lytte, tilegne oss kunnskap og være villige til å ta tak i diskrimineringen de står overfor på deres egne premisser.

Menns vold mot kvinner

Menns vold mot kvinner er et omfattende samfunnsproblem. Vi vet at rasifiserte kvinner i større grad enn hvite kvinner utsettes for voldshandlinger. Under kolonitiden ble rasifiserte kvinner hyperseksualisert, fetisjert og misbrukt av hvite menn, noe som lever videre i dag. Rasifiserte kvinner er overrepresentert i fattigdomsstatistikken, og siden mange rasifiserte har innvandrerbakgrunn mangler mange nettverk.

Som radikalfeminister anerkjenner vi at patriarkatet er roten til problemet, og at patriarkatet er en gjennomgående struktur i alle kulturer. I mange vestlige land finnes det i dag en myte om

at rasifiserte kvinner i større grad utsettes for vold i nære relasjoner fordi kulturen deres oppfordrer til vold. Dette er en farlig og rasistisk holdning som går hardest utover rasifiserte kvinner. Rasifiserte familier er oftere fattigere og sitter med traumer etter å ha opplevd krig, forfølgelse og flukt. Dette er faktorer vi vet faktisk fører til vold i nære relasjoner.

Hjelpe tilbudet til voldsutsatte rasifiserte kvinner er ikke godt nok. Et allerede svekket hjelpeapparat blir ytterligere svekket av mangel på kulturell forståelse og skadelige fordømmer. Retorikken om at vold er normalt og akseptert i rasifiserte miljøer er skadelig, fordi det kan bli en selvoppfyllende profeti der rasifiserte kvinner ikke blir tatt på alvor. Så lenge menns vold mot kvinner eksisterer vil det hindre kvinner fra å leve frie liv.

Æreskultur er et omfattende problem som begrenser kvinners frihet, og i ytterste konsekvens resulterer i æresdrap. Æreskultur handler om at brudd på samfunnets, familiens, eller mannens "regler" blir ansett som svekkelse av familiens "ære", og at slik oppførsel straffes med negativ sosial kontroll. Regler som ikke skal brytes, omgår blant annet kvinners frihet over egen kropp, tid og relasjoner. For eksempel eksisterer det i visse miljøer strenge regler rundt ekteskap og seksualitet.

Det er viktig å erkjenne at denne problematikken ikke er begrenset til muslimske kretser og innvandrermiljøer. Professor i sosialantropologi, Unni Wikan, beskriver æreskultur som noe som «forekommer på kryss av kulturer og religioner». Æreskultur som begrep rommer mange nyanser og subkulturer. Vold, overgrep og drap er altså ikke øremerket én religion, én hudfarge eller én etnisk gruppe. Sosial kontroll har også mange graderinger. Om vi ikke forstår disse nyansene, er det både skadelig og reduserer forståelsen vår av et komplekst problem. Samtidig er det viktig å anerkjenne at noen miljøer rammes hardest av æreskultur. Måten høyresida har valgt å løse problemet på, har ikke hatt den effekten som er nødvendig om flere kvinner skal frigjøres fra voldelige og kontrollerende livssituasjoner. Istedenfor å føre en skadelig og rasistisk politikk som mistenkeliggjør alle rasifiserte menn og familier, trengs en nasjonal, kollektiv og kunnskapsbasert handlekraft. SU vil styrke hjelpeinstanser for ofre av æreskultur og æresvold.

Menns utøvelse av vold, spesielt seksualisert vold mot rasifiserte kvinner, forsterkes av dagens pornokultur. På de fleste pornonettsider er de rasifiserte kategoriene blant de mest populære. Rasifiserte kvinner blir forestilt som hyperseksualiserte og eksotiske, og tilegnes seksualiserte kvaliteter som en gruppe. Slik mister de egen definisjonsmakt. Når disse rasistiske forestillingene blir til handlinger, får dette konsekvenser i den fysiske verdenen. Mange av forestillingene handler også om å umyndiggjøre kvinner, og slik fratras kvinnenes mulighet til samtykke.

En annen måte menns vold mot kvinner kommer til uttrykk på, er gjennom surrogati og adopsjon. Det er typisk rasifiserte kvinner, som sliter med å ta del i arbeidslivet, som blir tvunget inn i surrogati. Kommersialiseringen av kvinnekroppen er oftere mer akseptert når vedkommende er rasifisert. Lignende patriarkalske og rasistiske strukturer gjenspeiles også i adopsjonsindustrien. Det finnes tilfeller der rasifiserte kvinner har blitt tvunget til å gi opp barna sine til adopsjon. Blant annet har vestlige misjonærer utnyttet sårbare familier ved å fortelle mødrene at de ikke er skikket til å oppdra sine egne barn, og at barna vil få det bedre med vestlige foreldre. Dette skjer typisk i det globale sør, der rasifiserte mødre som lever i fattigdom blir utnyttet til fordel for barnløse familier her i det globale nord. Gjennom både surrogati og adopsjonssystemet mistenkeliggjøres og dehumaniseres rasifiserte kvinner, og det blir gjort profitt på kroppene deres.

For kvinner, som hver dag lever i et voldelig, patriarkalsk samfunn, er krig og konflikt som en fortsettelse av den volden de ellers møter. I krigstid intensifieres i tillegg volden, noe som gjør krigsherjede områder svært usikre for kvinner. Kvinner som flykter fra krig og konflikt er mer sårbare for å bli utsatt for seksuelle overgrep og seksuell utnyttelse både mens de flykter og i de landene de kommer til. Voldtekt er et av de mest brukte våpnene i krig, og kvinner utgjør majoriteten av ofrene. Fordi det som oftest er rasifiserte kvinner som rammes av krig, rammes de derfor også oftest av voldtekt som krigsstrategi. I fluktsituasjoner kan også kvinner bli avkrevd seksuelle tjenester som "betaling" for livsnødvendigheter.

Når kvinner og jenter flykter, vet vi også at risikoen for å bli utsatt for menneskehandel og prostitusjon er høy. Det store flertallet av ofrene for prostitusjon kommer fra land i det globale sør og blir ofte tvunget inn i industrien når de er på sitt mest sårbare. Prostitusjonsindustrien er en av de mest lønnsomme industriene i verden, og profiterer på at kvinner og jenter fra fattige land utsettes for alvorlig seksualisert vold. Dette bryter med deres grunnleggende menneskerettigheter. Vi vet også at prostitusjonsindustrien har sterke koblinger til pornoindustriens seksualiserte rasisme. Når en gruppe blir utsatt for krig og konflikt, øker søkene etter gruppen på pornonettsider. Disse typisk rasifiserte kvinnene blir sett på som hjelpeløse, og derfor mer seksuelt tilgjengelige.

Skjønnhetstyranniet

Skjønnhetsidealet har lenge vært basert på det vest-europeiske idealutseende. Selv i land der kvinner er rasifiserte er dette tydelig. Mens noen kvinner ofrer helsen sin for å nå dette skjønnhetsidealet, tjener store selskaper seg søkkrike på bekostning av deres psykiske helse

Eksempler på dette ser vi fra selskapet Fair and Lovely, som selger hudblekningsprodukter og er en gigant i kosmetikkindustrien.

Et annet eksempel på hvordan det imperialistiske skjønnhetstyranniet kommer til uttrykk, er gjennom såkalt «colorism». Dette fenomenet handler om forskjellsbehandling av, diskriminering av og/eller fordommer mot mennesker med en mørkere hudtone. Fra samfunn i USA med stor andel rasifiserte, har vi et av de mest kjente eksemplene. Med «the paper bag test» brukte lyshudede rasifiserte mennesker papirposer for å vurdere om andre hadde for mørk hudfarge for å delta i sosiale klubber. Slik holdt de klubbene «rene», og lys hud ble assosiert med høy sosial status. Både i det globale nord, så vel som i det globale sør, ser vi eksempler på hvordan «colorism» begrenser menneskers muligheter i samfunnet, for eksempel i jobb og ekteskap.

I det globale nord ser vi eksempler på hvordan denne forskjellsbehandlingen påvirker mulighet for arbeid. Forskning fra USA viser at melaninrike kvinner med afrohår og fletter anses å være mindre profesjonelle, og dermed mindre sannsynlig til å bli kalt inn til jobbintervju. I samme studie ble det spurt om hva arbeidsgivere anser som potensielle jobbkandidater, og gitt poengsum basert på kompetanse. Deltakerne i studiet ga melaninrike med sitt naturlige hår lavere poengsum for kompetanse og profesjonalitet, sammenlignet med melaninrike og hvite kvinner med rett hår.

Disse eksemplene illustrerer tydelig hvordan det underliggende skjønnhetsidealet ikke bare er individuelle preferanser, men et maktsystem som forsterker ulikheter og begrensninger basert på hudfarge og utseende. Kampen for frigjøring fra skjønnhetstyranniet er derfor ikke en kamp for individuell selvutfoldelse, men en kamp for sosial rettferdighet og like muligheter for alle uavhengig av etnisitet, hudfarge eller kulturell bakgrunn.

Del 4 Miljørasisme

Urfolks naturforvaltning

I tusenvis av år har urfolk over hele verden drevet en naturforvaltning som står i sterk kontrast til kapitalismens ensidige fokus på produksjon og profitt. Mange urfolk, deriblant samene, setter naturen i sentrum og forvalter naturen på en bærekraftig og respektfull måte. I tillegg føler mange at de er tilknyttet naturen på et spirituelt plan, og at de er sammenflettet med jorden forfedrene deres har levd på. Derfor er ikke det å bli fratatt natur bare en trussel for

urfolks økonomi, men også et stort tap for deres identitet og dypere eksistens. Urfolks holdning til naturen og dens egenverdi gjør at landområder ikke bare er bo- og levested, men også spirituelt og kulturelt viktige.

Kapitalismens ødeleggelse av naturen og dens rasistiske dominans over kulturen har ført til at et menneskesentrert syn har fått dominere politisk, kulturelt, økonomisk og sosialt. Om vi skal leve i tråd med naturens begrensninger og unngå at klima- og miljøkrise truer vår eksistens, må vi stanse kapitalismens imperialistiske globalisering. Dessverre har kapitalismen og rasismen fått sette dagsordenen, og fremmed- og latterliggjort urfolks levesett. SU er del av en sterk økososialistisk tradisjon som står i solidaritet og samarbeid med urfolksbevegelser. Vi vil lytte til og lære av urfolks bærekraftige leveformer, og se det som en del av vår løsning på klimakrisen.

Grønn kolonialisme

Arealinngrep anses å være den største trusselen mot videreføring av de samiske tradisjonsnæringene og derav den samiske kulturen. Hovedårsaken til nedbygging av areal er motorveier og hytteutbygging, men man ser også arealinngrep som påstås å være grønne, uten at de faktisk er det. I dag er det alt for enkelt å bygge ned store natur- og reinbeiteområder. SU krever at prinsippet om urfolks frie, forhåndsinformerte samtykke, som utgår fra FNs urfolkserklæring, blir respektert, både i Norge og i resten av verden. Det innebærer at rettighetshavere, som reindriftsamer, må sikres full informasjon om inngrep som kan påvirke dem og retten til å gi sitt samtykke, eller ikke. Slik kan man stoppe selskaper og staters utnyttelse av urfolks landområder, uavhengig av om det er grå eller påståtte "grønne" prosjekter.

Det at urfolks land stadig blir tatt for å bygge ut klimaskadelige prosjekter skjer over hele verden, og det skjer med grunnlag i en dyp rasisme. Mens Norsk Hydro har bygd ned gigantiske arealer av latinamerikansk regnskog, ble Equinors planer om oljeboring i Australia forlatt etter store protester, spesielt fra surfere. I eksempelet lyttet norske, statseide bedrifter mer til hvite stemmer som ønsket å verne natur for å kunne surfe, enn til latinamerikanske urfolkstemmer som kjemper for sin kultur og sine levesett. Rasismen sørger for at hvite stemmer høres og får makt, mens rasifiserte stemmer ties.

På grunn av kapitalismens stadige søken etter profitt, større markeder og mer areal, vil alltid en kapitalistisk verden være en kolonialistisk verden. Selskaper, både statlige og private, vil alltid ønske å ekspandere inn i uberørte landområder for å utnytte ressursene der. Det truer urfolks kultur, levesett og eksistens.

Klimarettferdighet

Klimakrisen er et resultat av den imperialistiske kapitalismens dominans. Kapitalismens markedsløsninger har gitt mer og mer makt til profittmotiverte selskaper, som har drevet fram økte utslipp, forbruk og arealinngrep. Utvikling i det imperialistiske sentrum har skjedd på bekostning av undertrykte i rasifiserte periferier. Dette skjer ofte i en kolonialistisk kontekst. Samtidig er det en stor ubalanse mellom de som har skapt klimakrisen og de som må leve med konsekvensene. Selv om rasifiserte i det globale sør har det minste CO₂-avtrykket, er det de som blir sterkest påvirket av klimakrisen. I Norge blir samer som forvalter samiske tradisjonsnæringer hardt rammet av klimaendringene. I den nyliberalistiske og patriarkalske samtiden får det massive konsekvenser. Klimaendringer som fører til dårligere vilkår og dermed lavere inntjening for primærnæringer, kan skape økt stress, dårligere psykisk helse og mer konflikt i hjemmet. Det fører igjen til økt risiko for vold og overgrep mot kvinner.

Fraværet av kraftig klimahandling i det globale nord er også et resultat av den rasistiske verdensordenen. Mens mennesker i det globale sør drives på flukt på grunn av ekstremvær, fortsetter rike land i det globale nord med å forurense fordi de selv ikke rammes like hardt av klimaendringer. SU ønsker en rettferdig verden der rike land i de globale nord tar ansvaret for klimakrisen vi har forårsaket. I tiår har Norge og det globale nord stått for majoriteten av verdens utslipp, samtidig som vi har tjent oss søkkrike på det. Vårt oljeeventyr har vært et mareritt for det globale sør.

Urban miljørasisme i Norge

Noen av de største utslippskildene til luftforurensning i Norge er veitrafikk, vedfyring og industri. Samtidig ser vi at luftforurensningen rammer typiske arbeiderklasseområder med mange rasifiserte innbyggere hardest. Slike områder ligger ofte tett opp mot tungt trafikkerte veier og industri. I Oslo viser forskning at de mest rasifiserte bydelene utsettes for farlig høye nivåer av luftforurensning. Noen ganger er nivåene høyere enn de anbefalt av Verdens Helseorganisasjon (WHO). Samtidig har de som bor i disse bydelene sjeldnere vedfyring hjemme, og færre er avhengig av bil som framkomstmiddel. I det store bildet blir altså rasifiserte utsatt for forurensning som de i liten grad selv står for. Rasifiserte områder har også ofte uattraktive og potensielt miljøskadelige næringer nærme seg. For eksempel ligger søppelavfallsanleggene i Trondheim i den rasifiserte bydelen Heimdal.

Disse strukturene henger tett sammen med klasseperspektivet. Norges storbyer har alltid vært delte, men når årevis med nyliberalistisk styring har vevd rasifisering og fattigdom sammen,

har den rasifiserte arbeiderklassen blitt den store taperen i miljøspørsmålet. Når nyankomne innvandrere møter et deregulert boligmarked, ender mange ofte opp i tradisjonelle arbeiderbydelene med både forurensning og mindre grøntarealer per person. Arkitekturen i disse bydelene, typisk blokkbebyggelse, forsterker denne 'grønne' segregeringen. Disse områdene har blitt skapt i en kapitalistisk kontekst der sosiale forskjeller, strukturell rasisme og miljøvern veves inn i hverandre. SU ønsker et sosialistisk samfunn som sørger for at alle har like muligheter, trygge boliger og tilgang på naturen.

Del 5 Høyreekstreme krefter

Høyreekstremisme og høyrepopulisme

Høyreekstremismen er på fremvekst i Europa. Blant annet i Tyskland, Italia og Ungarn har fascistiske partier blitt demokratisk valgt inn i folkeforsamlinger der de får spre sitt hatefulle budskap. Deres retorikk og deres hat er en av de største truslene vi som antirasister står overfor i dag.

I Skandinavia ser vi en drastisk vridning mot ytre høyre i både Sverige og Danmark, og i Norge gjør FrP det bedre enn noensinne. Historisk sett vet vi at fascister typisk går etter de gruppene som sist ble frigjort. Slik skrur de viktig samfunnsutvikling og frigjøring tilbake. Vi kan ikke tillate disse menneskene styringsmakt i verden. Det er vårt ansvar å kjempe mot når fascister vil ødelegge den friheten vi har kjempet for. At høyreekstreme får organisere seg på lik linje med alle andre er farlig for demokratiet vårt. Fascister har ingen plass i samfunnsdebatten og vi kan ikke legitimere dem og deres budskap. Vi mener at antidemokratiske, voldelige og nasjonalistiske grupper, slik som høyreekstreme, nynazistiske og fascistiske organisasjoner, bør forbys. Samtidig bør det satses mer på forebygging av høyreekstremisme og hjelp til de som har blitt radikalisert til ytre høyre.

I Skandinavia ser vi en fremvekst av høyrepopulismen i både Sverige og Danmark, og i Norge gjør FrP det bedre enn de burde. Politikken til disse partiene har allerede fått påvirke samfunnet vårt. For eksempel har de i Danmark vedtatt en "ghetto"-lovgivning for å rive boligområder der mer enn 50% av innbyggerne er rasifiserte. At så rasistisk politikk blir vedtatt i demokratiske organer fører til en farlig og rasistisk samfunnsdebatt, og påvirker rasifisertes muligheter til samfunnsdeltagelse. Derfor er det viktig at vi utfordrer og er en tydelig motvekt også til høyrepopulismen.

Religiøs rasisme

Religiøs rasisme, slik som antisemittisme og islamofobi, er preget av rasistiske holdninger og hatefulle handlinger rettet mot folk på grunn av deres religion. Disse formene for rasisme bygger på fordommer og stereotyper som har dyptgående historiske røtter og kan føre til alvorlige konsekvenser, inkludert vold og diskriminering.

Holocaust er et grusomt eksempel på antisemittisme, og terrorangrep utført av individer med islamofobiske ideologier har ført til tragiske tap av liv. Den 22. juli 2011 utførte en terrorist det største massedrapet på norsk jord siden krigen, i regjeringskvartalet og på Utøya. På forhånd hadde terroristen skrevet et manifest som argumenterte for hans ideologi og kamp mot muslimer. Både Holocaust og terrorangrepet 22. juli demonstrerer hatpyramiden i praksis, begge hendelsene startet med fordomsfulle tanker om en viss gruppe.

Slike rasistiske hendelser starter med fordomsfulle holdninger, slik det blir forklart i hatpyramiden. Rasistiske fordommer kan føre til, og vi har sett at det fører til, rasistisk motivert vold og folkemord. Historisk sett har samfunn formalisert denne rasismen gjennom lovgivning og politiske uttalelser som ekskluderer og fremmedgjør religiøse minoriteter. Eksempler på dette er "jødeparagrafen" i Norge i to perioder (1814-1851 og 1942-1945), som forbød jøder inngang i Norge. Den norske grunnloven var altså, helt fra begynnelsen, ekskluderende og rasistisk.

Religiøs rasisme kommer sterkest til uttrykk gjennom farlige generaliseringer av hele religiøse grupper. Et tydelig eksempel på dette er synet på muslimer etter terrorangrepet 11.09.2001. Denne hendelsen ledet til generaliserte islamofobiske forestillinger om muslimer. Disse forestillingene lever i beste velgående i dag, og påvirker muslimer over hele verden.

I tillegg har vi eksempelet "snikislamisering", som har sitt opphav i ekstreme anti-islamske grupper på tidlig 2000-tall. I Norge var det den høyreekstreme gruppen SIAN som først tok i bruk dette uttrykket, før det senere ble gjort populært av FrP-lederen Siv Jensen i 2009. Historisk sett har begrepet vært knyttet til myten om at muslimer forsøker å omdanne Europa, inkludert Norge, til et samfunn styrt av islamske normer. Den samme myten blir beskrevet av 22. juli-terroristen i hans manifest.

Konspirasjoner om jøder er også noe som lever i beste velgående. Nynazistiske myter om jøder og antisemittisme er ikke bare historie, men holdninger som eksisterer dessverre også den dag i dag. Denne rasismen finnes ikke bare i de mest ekstreme miljøene, men vi ser dessverre eksempler på det daglig i samfunnet vårt også. I skolen er "jøde" et hyppig brukt skjellsord

blant elever, og i den jødiske barnehagen i Oslo må 20-30 barn daglig ha politibeskyttelse for å leve i trygghet. Vi i SU har et ansvar for å ta avstand fra antisemittisme, og slå aktivt ring om norske jøder og deres frihet fra diskriminering.

For å bekjempe denne formen for rasisme, er det viktig å prioritere undervisning om kulturelt mangfold, respekt for ulike religioner og kampen mot stereotypier. Politikere må også ta tydelig avstand fra religiøs rasisme, og det er avgjørende å styrke lovgivning som beskytter religiøse minoriteter mot diskriminering og hatkriminalitet. SU forplikter seg til å være en tydelig stemme mot all religiøs rasisme.

Innvandring og integrering

Innvandring er ikke bare et spørsmål om grenser og nasjonalitet. Det er et tema som går rett til kjernen av vår samfunnsforståelse og verdier. Mennesker har alltid flyttet på seg og migrert. Norge har en lang historie med innvandring. Vi ser at høyrepopulistiske partier fosser fram på grunnlag av fremmedfiendtlig motstand mot innvandring. Når høyresiden snakker om integrering, ligner det mer på assimilering, derfor må vi ta tilbake integreringsbegrepet. I dagens polariserte klima er det viktigere enn noensinne å stå opp mot fiendtlig retorikk og diskriminering mot innvandrere.

Høyresidens påstand om at "de tar jobbene våre", samtidig som de hevder at "de jobber ikke, de bare utnytter norsk velferd", er en selvmotsigelse som bidrar til splittelse og fremmer frykt. Å bruke slik rasistisk retorikk er ikke bare feilaktig, men også farlig. Vi må avvise slike generaliserte og skadelige påstander og heller fokusere på hvordan vi kan sikre rettfærdige arbeidsvilkår for alle, uavhengig av deres bakgrunn, nasjonalitet eller opprinnelse. Ved å anerkjenne at et mangfoldig arbeidsmiljø beriker samfunnet og at menneskerettigheter, inkludert retten til arbeid, er universelle, kan vi skape et mer inkluderende og bærekraftig arbeidsmiljø.

Arbeidsinnvandring beriker samfunnet vårt, i tillegg til å være helt nødvendig. EU-reglene tillater fri flyt av arbeidskraft, og det fører til en konkurranse om lønninger blant arbeidstakere fra ulike land. I Norge ser vi konsekvensene av dette i form av sosial dumping, der arbeidstakere utnyttes og får dårligere betingelser enn de fortjener. Det er et tydelig eksempel på hvordan politiske avtaler kan ha negative konsekvenser for arbeidstakere og samfunnet som helhet. Derfor er SU for arbeidsinnvandring og mot sosial dumping.

EU fører også en rasistisk flyktningpolitikk som forskjellsbehandler flyktninger basert på hvor de kommer fra. Flyktninger fra asiatiske og afrikanske land blir utsatt for grove

menneskerettighetsbrudd. Flyktningbåter blir nektet å komme i land i Europa og blir dratt ut igjen til åpent hav. Dette kalles pushbacks og er i strid med grunnleggende menneskerettigheter. Solidaritet med flyktninger skal ikke være avhengig av hvilket land man kommer fra. Ikke bare er EU ansvarlig for disse ulovlige pushbacks-ene, men de forsøker aktivt å skjule dem.

SU avviser ideen om at integrering skal bety assimilering. Vi tror verken at det er nødvendig eller ønskelig å tvinge enkeltindivider eller grupper til å gi slipp på sin kulturelle identitet eller sine særtrekk for å bli en del av samfunnet. Vår visjon er ikke et homogent samfunn der mangfold viskes ut, men heller et inkluderende samfunn som verdsetter og respekterer mangfold. Integrering bør heller handle om å legge til rette for felles forståelse, respekt og samarbeid på tvers av ulikheter, samtidig som enkeltindividers rettigheter og verdighet respekteres og beskyttes. Dette krever en bevisst innsats for å bygge broer mellom ulike samfunnsgrupper, fremme dialog og læring på tvers av kulturelle grenser, og bekjempe diskriminering og fordommer i alle former. Det er helt avgjørende at Norge har en god integreringspolitikk. God og rask integrering er sentralt for vårt velferdssamfunn.

Woke og anti-woke

Høyresiden har dyrket motsetningen mellom det de kaller «woke» og «anti-woke», og dette blir fremstilt som motpoler med steile fronter. Ofte blir progressive holdninger latterliggjort og avfeid som «woke», som fører til et tøft ytringsklima for mange rasifiserte. I realiteten er dette bare splitt og hersk, hvor hensikten er å splitte bevegelser. Noen kan oppleve at rasisme blir rettfærdiggjort i ytringsfrihetens navn, og at antirasistisk kritikk kalles overfølsomhet. Derfor fremstilles det i offentligheten nærmest som verre å bli kalt rasist enn å faktisk oppleve rasisme. SU mener at rasistiske uttalelser alltid skal motsies.

Når de som er kritiske til progressive bevegelser vinner definisjonsmakten i samfunnsdebatten, går det på bekostning av ytringsfriheten til samfunnets mest marginaliserte. Man kan oppleve å bli stempla som woke, hårsår, krenka eller antidemokratisk når man påpeker rasisme. I tillegg vet vi at mange rasifiserte kvier seg fra å delta i samfunnsdebatten på grunn av den store mengden hets man kan møte. En slags frislipp i det som er lov å si og ikke, legitimerer hatkriminalitet og hets. Det er et alvorlig demokratisk problem.

Det å kritisere andres rasistiske utsagn er ikke en innskrenkning av ytringsfriheten, snarere tvert imot: det å kunne kritisere beskyttes av ytringsfriheten. Likevel kalles ofte kritikk av rasisme for et angrep på ytringsfriheten, men vi vet at det ikke er sant. I et slikt debattklima, der rasisme beskyttes av ytringsfriheten, men ikke antirasisme, vil rasifiserte alltid være

ofrene.

Woke/anti-woke-diskusjonen er på mange måter bare et nytt språk for det eldgamle skillet mellom progressive og konservative holdninger. Flere steder brukes motstand mot 'wokeness' som et skalkeskjul når man innfører konservativ politikk. Antirasistisk politikk, slik som kritisk historieundervisning, avfeies ofte som identitetspolitikk - altså identitetsspørsmål som har blitt "gjort" politisk, og som egentlig ikke burde være et politisk spørsmål. Vi mener undertrykkende strukturer alltid må utfordres med politikk. Kritik av strukturell undertrykkelse er ikke en overfølsom identitetspolitikk.

Løsningen på polariseringen i samfunnet kan ikke være å avfeie rasisme i ytringsfrihetens navn. Vi bør heller ikke forsterke polariseringen mellom progressive og konservative verdier. Så lenge vi lever i et kapitalistisk samfunn vil det alltid finnes høyrepopulistiske krefter med konservative interesser, som de ønsker å normalisere blant arbeiderklassen. Vi vet at en annen verden er mulig, der store deler av arbeiderklassen ikke masse-mobiliseres til å være anti-woke. Vi må bidra til solidaritet og forståelse mellom folk, ikke importere en kunstig kulturkrig fra USA, som anti-woke-bevegelsen og kanselleringskultur er. SU er mot kanselleringskultur, men det betyr ikke at alle har plikt til å gi alle som ønsker det en talerstol for å ytre sine meninger. Vi mener også at det å være uenig og argumentere mot en ytring ikke er det samme som å kansellere noen som sier kontroversielle ting. Tvert imot så er det å bidra til mer ytringsfrihet og debatt. Vi trenger en forent klassekamp om vi skal utfordre kapitalistenes makt, og deres konservatisme, hat og splittelse.

Omvendt rasisme

Det er vanlig å høre argumenter om at hvite majoritetspersoner også kan oppleve rasisme, og at deres opplevelser av diskriminering må tas på alvor. Men denne tilnærmingen kan bidra til å overse den systemiske rasismen som rasifiserte møter hver dag. Mens diskriminerende enkelthendelser mot ikke-rasifiserte kan forekomme, kan det ikke sidestilles med den historiske og strukturelle undertrykkelsen som rasifiserte har vært og er utsatt for.

Det er avgjørende å bekjempe all form for rasisme, men vi må forstå at diskriminering mot hvite majoritetspersoner ikke er den samme som den institusjonelle rasismen som påvirker rasifiserte på samfunnsnivå. Hvite majoritetspersoner opplever ikke systemiske barrierer fordi de er hvite. Ved å bagatellisere eller ignorere den systemiske rasismen risikerer vi å opprettholde urettferdighet og hindre reell fremgang mot et mer likestilt samfunn

Del 6 Antirasistiske verktøy

SU er en del av den antirasistiske bevegelsen både internasjonalt og her hjemme i Norge. Vi har tatt del i alt fra kampen mot apartheid i Sør-Afrika på 90-tallet til Black Lives Matter-bevegelsen i 2020. Som SUere har vi et ansvar for å fortsette denne kampen. Det gjør vi ved å skape en organisasjon som er inkluderende og rettferdig for alle, samt ved å være synlige antirasister utad. For å få til dette må vi ha et antirasistisk blikk på verden. Det betyr for eksempel å se at verden er strukturert urettferdig slik at rasifiserte mennesker har færre ressurser og mindre kapital, at klimakampen ofte går på bekostning av urfolks rettigheter og at det eksisterer systemisk rasisme som hindrer rasifiserte like muligheter.

Selv om SU er en antirasistisk organisasjon, er vi ikke isolert fra resten av samfunnet. Vi er preget av systemet rundt oss, og våre medlemmer går inn i organisasjonen med en rekke erfaringer og holdninger fra et rasistisk samfunn. Vi mennesker går gjennom livet med litt forskjellige briller på, som påvirker både vårt verdenssyn og våre handlinger. Det å aldri ha blitt utsatt for rasisme tilsier at man har blindsoner. Ofte er vi ikke bevisste på våre egne fordommer før vi gjør en innsats for å bli klar over dem. Derfor er det viktig å tilegne seg kunnskap om hvordan rasisme fungerer i samfunnet, samt forståelse over egne privilegier og partiskheter. Dette krever kontinuerlig læring og bevissthet. Uten kunnskap om antirasisme og rasistiske strukturer er det vanskelig å vite hva det er vi kjemper mot. Det er bare ved å erkjenne våre blindsoner og aktivt bryte med dem at vi aktivt kan ta del i den antirasistiske kampen.

SU skal også være en trygg arena for rasifiserte. Vi vet at medlemmer med minoritetsbakgrunn har helt andre forutsetninger til å delta både i sosiale og formelle situasjoner. Det kan være utfordrende å være den eneste med minoritetsbakgrunn i et lokallag, fylkeslag eller som medlem av en organisasjon. Vi anerkjenner at mye av kvinnekampen, arbeiderkampen og den antirasistiske kampen har skjedd i separatistiske rom. Å ha separatistiske rom for rasifiserte kan skape trygge rom, for aktivisme og organisering uten at man må forklare sin egen levde opplevelse. I SU forstår vi nytten av å ha separatistiske rom. Derfor skal vi ha slike rom for rasifiserte i organisasjonen vår.

For å skape en gjennomgående antirasistisk organisasjon kreves det en intern-antirasistisk praksis. Dette er en bevisst strategi for å sikre at vi er klar over rasistiske strukturer på alle nivåer i SU, at alle SUere er skolert på antirasisme og at vi har systemer for å sikre at rasisme får konsekvenser. Intern-antirasistisk praksis handler også om å skape en antirasistisk kultur, og personer med mye uformell og formell makt i organisasjonen har et viktig ansvar for det. Det er helt essensielt at tillitsvalgte i organisasjonen får verktøy til å identifisere og adressere

rasisme i organisasjonen. I tillegg til å holde seg selv og andre ansvarlige for å skape en mer rettferdig og inkluderende organisasjon.

En viktig del av å være synlig antirasist er å vise motstand til den voksende høyreekstremismen. For å vise samfunnet rundt oss hvor farlig det er med høyreekstremisme er det avgjørende at vi går foran som en sterk motstemme. Dette kan gjøres på mange måter, både i form av mot-demonstrasjoner, leserinnlegg og via sosiale medier. Uansett hvilken metode man velger å vise motstand på, er det vårt felles ansvar at høyreekstremistiske og rasistiske holdninger ikke går usett. Hvis organisasjonene og gruppene som fremmer disse holdningene ikke møter motstand, vil dette være utrygt spesielt for rasifiserte i samfunnet vårt. Når det er plass til høyreekstreme og rasistiske holdninger i samfunnsdebatten, senker dette også terskelen for fremmedhat og vold mot rasifiserte. Det kan være en trygghet for rasifiserte å se at vi ikke lar rasistiske holdninger gå ubesvart. Derfor skal vi i SU fortsette å kjempe imot, og bruke de metodene vi har for å være en sterk motstemme til høyreekstremismen og rasismen!

Det holder ikke kun å ikke være rasist, vi må være synlige, aktive antirasister!